

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

„Művés” megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.

Egyes szám ára . . . . . 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.

Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A háború ára.

Hogy egy-egy háború mit emészt föl csak pénzben, vagyonban, arról alig lehet megfelelő fogalmunk. Rengeteg összegbe kerül a hadi felszerelés is, hiszen nálunk is többet emészt föl békés időben, mint az államnak a többi összes kiadásai. Hát még mikor az egész hadi létszámot ki kell állítani és felszerelni!

Rengeteg összegbe kerül annyi népnek élelmezése is bizonytalan, sokszor alig hozzáférhető vidéken. És mivel az időt sem lehet megválogatni a beszerzésre, fizetni kell mindent úgy, a mint adják.

Maguk a hadi operációk olyan véletleneket merítenek a fölszínre, a melyek milliókkal fölruktathatják a háborús költségeket. Ilyenkor nem nagyon lehet késlekedni és alkudozni, hanem fizetni készpénzzel.

Ezért a háborúskodáshoz első sorban sok pénz kell.

Az ágyúkat, puskákat, golyószórókat és egyéb tömeg gyilkoló szerszámokat sem parádéra vontatják elő ilyenkor, mint békében s a puskapor, bombák és lövegek egész vagyont puffogatnak a levegőbe.

De hogy mégis mit emészt föl egy háború a mai korban pénzben, vagyonban, arra nézve érdekesek egy párisi pénzügyi kapacitás számításai, a melyek szerint megtudhatjuk, hogy körülbelül mennyibe kerül a háború naponként a mostani hadviselő feleknek?

E szerint Bulgáriának naponként 2640000, Szerbiának naponként 2200000, Görögországnak 240000, Montenegrónak 320000, Törökországnak pedig egy napi háború 6400000 frankjába kerül. A mi körülbelül koronában számítva is majdnem ugyanannyit jelent.

És ez csak egy nap! Vegyük hozzá, hogy a háború már hetek óta folyik és eltarthat még hetekig, hónapokig. Így azután kiszámíthatjuk és elképzelhetjük

azt az óriási pénzösszeget, a mit a háboru fölemészt direkt módon, közvetlenül.

Hát még milyen számok jönnek ki akkor, ha a vagyonnak közvetett fölémésztésére, pusztulására gondolunk?

Háborús időben, a mint most is történt Bulgáriában, a szőlőt nem szüretelhetjük le, a kukoriczát nem törhették le, a földet nem szánthatták és vethették be munkaerő hiányában, mert a munkás kéz legjavát elvitték a háborúba, a hol most emberirtással kell foglalkozniok. Ezt mind a veszteség számlájára kell írunk. Ki tudná ezt mind kiszámítani?

Pedig ez még nem minden. Ezután jönnek a pusztítások. A magunk serege vagy az ellenség átmegy erre-arra; ott sokat fölemészt, letapos, lerombol, fölgyújt; szóval pusztulás és halál jár a hadseregek nyomában. Ennek a sok pusztulásnak értékét alig lehetséges kiszámítani.

Pedig még csak ezután jön az emberéletben történt veszteség. Egy bizonyos szám elesik a harcban és pedig sokszor igen jelentékeny szám. Így például Kirkkilisszénél csak egy előcsatában a bulgárok már háromezer halottat hagytak a csatatéren.

A modern embergyilkoló szerszámok szédületes arányban szedik áldozataikat s a hadi technika eredménye óriási méretű lesz az emberélet pusztításában. A háboru sikere leginkább azon mulik, ki tudja a másikat jobban kiürtani a föld színéről?

Az ellenséges seregeket néhány napos harczaik már valósággal megtizedelték, úgy hogy például Montenegrónak csak 9—10 ilyen ütközet kellene, hogy ne maradjon élő kecskepásztor a férfinepség sorából.

Volt arra már példa a közelmúltban is, hogy egy ország férfinepsége kipusztult az irtóháborúban. Így Paraguay dél-amerikai kis köztársaság Braziliával irtóháborút viselt s ebben összes férfiai el-

pusztultak, nem maradt más az országban, csak asszony, kis gyermek és tehetetlen aggastyán. Egy pár évtized kellett rá, hogy kiheverje Paraguay ezt a férfi-veszteséget.

Manapság még gyorsabb az emberirtás az öldöklő szerszámok tökéletes technikája mellett s így gyorsabb pusztulásra lehet kilátás.

Hogyan mérlegeljük az emberélet veszteségét?

Ha pénzzel mérjük, az ember anyaga kémiai összeállításban megérhet bizonyos számítások szerint vagy 100000 koronát, tehát annyiszor 100000 korona pusztulna el, a mennyi emberéletet kioltanak. De ez nagyon anyagi mérlegelés volna az emberi életnek. Igaz, hogy némely élet tán ennyit sem ér meg veszendőbe induló tévedéseivel; de sok ember élete többet ér ennél, mert egész életén át többet szerezhet vagyoniilag is és többet munkálkodhatik a közjón és embertársai javán. Egy emberélet sokszor fölbecsülhetetlen érték volna, ha pénzzel mérlegelnék. A lelki javakat pedig nem is lehet pénzértékkel mérni.

Igy hát a háború ára rengeteg nagy pénzben, vagyonban direkte is, még nagyobb pusztítás által indirekte és legnagyobb a munkáskéz és emberélet ki- pusztításával.

De ez a drága háború épen olyan kiegyenlítése a fejtetőre került állapotoknak, mint a vulkáni kitörés vagy a retentő égiháború zivataros pusztítása. +

A katonaság részéről elismerés a vármegyének.

A cs. és kir. 27-ik gyaloghadosztály Kassán székelő parancsnoksága, a vármegyében lefolyt nagy gyakorlatok után a következő köszönő levelet intézte alispánunkhoz, a melyet alispánunk lapunk útján is közöl az illetékes hatóságokkal, birtokosokkal és a lakossággal:

„Tisztelettel értesitem Nagyságodat, hogy a cs. és kir. 27. hadosztály felsőbb parancsnok-

Üzlet áthelyezés! Tisztelettel értesitem a mélyen tisztelt vevő közönséget, hogy óra- és ékszer üzletemet

Itj Rábely Miklós könyv- és papírkereskedése mellé (Deák F. utca 20.) helyeztem át. Nagy raktár zseb-, fali, inga és ébresztő órákban, 14 karátos arany- és ezüst ékszerekben. — **Amerikai duble nyakláncok** 10 évi gyári jótállással; óra- és ékszer javítások, **vésések** saját műhelyemben kívánatra **azonnal** is elkészülnek.

Megbízható javító műhely! **VALASZKAY REZSŐ** órás és ékszerész **RIMASZOMBAT.** Pontos kiszolgálás!

ságai és csapatai az ez idejű gyakorlatok alkalmával Nagyságod szolgálati körletében igen szíves fogadtatásban részesültek s úgy a hivatalos egyének, valamint a lakosság is az elszállásolásnál, előfogatok felvételénél és a mezei károk megállapításánál a katonai egyéneket előkézen és hathatósan támogatta, ezáltal a katonaság szolgálatát lényegesen megkönnyebbitette s így általános megelégedésünkre a lakosság és katonaság között a legszívélyesebb viszony és egyetértés jött létre. Midőn ezt becses tudomására hozom, első sorban Nagyságodnak fejezem ki legszívélyesebb köszönetemet s tisztelettel felkérem, az alárendelt hatóságoknak, hivatalos egyéneknek, valamint azon birtokosoknak, kik szívesen vállalták az elszállásolást, a legmagasabb szolgálat nevében őszinte köszönetemet tolmácsolni.

Végzés.

15502/1912. sz. — Ezen megleghangu elismerést és köszönetet tartalmazó átiratot tudomásvétel céljából, az illető hatóságokkal, hivatalos egyénekekkel, birtokosokkal s általában az érdekelt lakossággal a vármegyei „Hivatalos Lap” és a „Gömör Kishont” vármegyei közlöny útján egész terjedelmében közlöm. — Rimaszombat, 1912. évi október hó 22-én. *Lukács, alispán.*

Katonai kedvezmény a tartalékosoknak.

Báró *Hazai* honvédelmi miniszter, a tartalékos katonák utolsó fegyvergyakorlat alól való felmentése (az egy évi önkéntesekből lett tartalékosok kivételével) tárgyában, a következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

„A cs. és kir. hadügyminiszter ural egyetértőleg létrejött megállapodás alapján és az új védtörvényi utasítás ide vonatkozó rendelkezéseinek kibocsátásáig, tudomásul vétel és mihez tartás végett a következőkről értesitem a törvényhatóságokat:

A védtörvény 48. §-a 1. pontjának hetedik bekezdése értelmében a tartalékos (póttartalékos) viszonyban teljesítendő utolsó fegyver (szolgálati) gyakorlat alól — az egy évi önkéntesekből lett tartalékosok kivételével — felmentendők azok, a kik:

a) állományba vételük alkalmával valamely katonai bizottság előtt kimutatják, hogy a katonai tornászati és lövészet terén bizonyos rendelti uton közelebből meghatározandó előképzettségük van;

b) az ifjuságnak a katonai tornászati és lövészetben való kiképzése terén legalább két éven át eredményesen működtek és ezt a közgazgatási járási tisztviselő bizonyítványával igazolják,

feltéve, hogy e kedvezményben már az a) alatti okból nem részesítettek.

Az erre a kedvezményre való igényt az illető szolgálatra kötelezetteknek állománytestük-nél kell érvényesíteniök és pedig az a) alatti kategóriába tartozó szolgálatköteleseknek már a tényleges szolgálatba való belépésük, illetve az első katonai kiképzetés megkezdése alkalmával: az 1912. évre nézve az érvényesítés végső határidejéül október 31-ike tűzetik ki.

A kedvezményre való igény igazolására az a) alatti kategóriába tartozóktól megkívántatik:

1. A gyalogsági torna utasításnak „I. Csak lögyakorlatok”, „II. Szergyakorlatok”, „III. Harcszerű tornászás” című részeiben előírt gyakorlatoknak kivitele. Ez a követelmény teljesítettnek tekintendő akkor, ha az illető szolgálatra kötelezettek az I. alatt előírt gyakorlatokat exaktul végzik, a II. és III. alatt előírt gyakorlatokat pedig legalább oly mértékben képesek bemutatni, hogy ez által teljes jártasságot és ügyességet tanúsítsanak s testük felett is uralkodni képesek.

Az egyes gyakorlatok megnevezését nem kell kivánni. A gyakorlatokat előtornász mutatja meg. A megvizsgálandónak tulságos kitérésztését kerülni kell. A katonai tornászati való képzettséget a katonai lövészetől elkülönítve kell igazolni.

2. A szolgálati fegyver (puska, karabély vagy rövid puska, illetőleg kurtály, a vizsgázónak választása szerint) szerkezete, működése és kezelése, szétszedése és összeállítása. A forgópisztoly és ismétlő pisztoly ismerete, valamint az ezekkel való lövés nem kívántatik. A lövés általános ismerete és használata. A lövés I. (Előiskola) és II. (Szolgálat a lőtéren) részének alapvonásokban való ismerete, a cél és a fontosabb lövszabályok ismerete, némi jártasság a gyakorlati távbecslésben 600 lépésig, szabályszerű magatartás az elemi lőtéren. Tíz lövés tétele 300 lépésre, teljes alakra, fekvő, szabad tartással 50% találatással.

A vizsgálatnál a főszóly nem az elméletre, hanem a gyakorlati tudásra helyezendő s e mellett a vizsgázónak nyelvismereteire, illetőleg esetleges nyelvbéli nehézségeire is tekintettel kell lenni.

A vizsgáló katonai bizottságot az illető ezred (osztály) parancsnokság jelöli ki s az a bizottság egy törzstisztből vagy annak helyetteséből és egy századosból áll.

Azok a szolgálatra kötelezettek, a kik a tábori tüzérséghez, az egészségügyi csapatokhoz, az élelmezési szakhoz, a ruhakezelő intézetekhez, a gépkocsi kerethez, a léghajós osztályhoz vagy a lövészet intézethez osztattak be, a megkívánt előképzettséget a legközelebbi gyalogsági, vadász- vagy lovassági csapatostnál tartoznak igazolni.

Nagyobb helyőrségekben a katonai térpa-

rancsnokság, illetőleg honvéd állomás parancsnokság teszi meg az e tekintetben szükséges intézkedéseket. Azokban a helyőrségekben, a melyekben az ifjuság katonai nevelését szolgáló intézmények (ifjusági lövészet tanfolyamok és lövészet egyesület stb.) vannak, azoknak vezetői, oktatói, illetőleg a tanítást vezető vagy ellenőrző tisztnek a vizsgálatához meghívandók abból a célból, hogy nekik a katonai részről emelt követelményeknek, valamint a vizsgálaton követelt eljárásnak megismerésére alkalom nyújtassék.

Azokra a szolgálatra kötelezetteknek vonatkozólag, a kik a katonai tornászati és lövészetben való jártasságukat az itt megállapított mértékben beigazolták, ez a körülmény úgy az anyakönyvi lapban, valamint a katonai (honvéd) igazolványi könyvben is előjegyzendő, s arról az illető csapatost (osztály, intézet) az illetékes kiegészítési kerületi (honvéd kiegészítő) parancsnokságot értesíteni tartoznak. Az illető csapatost (osztály, intézet) a kedvezményt el nem ismerő határozata ellen felfolya módának nincsen helye.

A b) alatti kategóriába tartozókra vonatkozólag a járási tisztviselő bizonyítványának általában a következőket kell tartalmaznia:

1. Válaszát annak, hogy az illető szolgálatra kötelezett milyen módon, milyen minőségben, milyen alkalmakkor és milyen eredménnyel működött az ifjuság (katonaság) testi nevelése terén;

2. azt, hogy az illető szolgálatra kötelezettnek vezetése alatt a katonai tornászati és lövészetben hány ifju képezett ki? Ehhez a bizonyítványhoz az ifjusági tanfolyam vezetője és oktatója, illetőleg az oktatást vezető és ellenőrző tiszt által az illető szolgálatköteles működéséről adott vélemény csatolandó.

A bizonyítvány a véleménnyel együtt a járási tisztviselő által esetenként ahhoz a csapatosthoz (intézet) juttatandó el, melynek kötelékébe az illető szolgálatra kötelezett tartozik.

Amennyiben még állományba nem vett egyénről volna szó, a bizonyítvány az illetékes kiegészítési kerületi (honvéd kiegészítő) parancsnoksághoz juttatandó el.

A csapatost a kedvezménynek megadásáról a járási tisztviselőt és az illetékes kiegészítési kerületi (honvéd kiegészítő) parancsnokságot értesíti s az utolsó fegyvergyakorlat alól történt felmentést az anyakönyvi lapba és a katonai (honvéd) igazolványi könyvbe előjegyezni tartozik.

Fölvívom a törvényhatóságot, hogy jelen rendeletemet tegye megtelevő módon közhírré s arról tudomásul vétel és mihez tartás céljából a járási tisztviselőket is haladéknél értesíts.

TÁRCZA.

Apáthia.

Ködös az éj... Itt-ott pislant egy-egy lámpa, Hunyorgó fényével az is engem nevet. Csendes lett az utcza, elhalt már a lárma... Mélán kongja az út imbolygó léptemet... Néha megy mellettem egy megkésett alak... Itt-ott hervadt levél hull a fonnyadt fáról. Sötétek, ijesztők a komor házfalak... S néha rezzen a lég az őrfütty szavától...

Magam vagyok csak s az árnyakkal telt téren Egyedül bolyongok magamra hagyatva. De valaki mégis hűn követi léptem S úz tovább: a bűn nyomomban haladva. Czívódom vele, hogy: itt is együtt vagyunk? Szidom őt: mért követi folyton a léptem? A néma boltok, házak lesik el csak szavunk, Csak egy füstös lebűj hívogat az éjben...

... S belépek a ködbe, hol zordon emberek Dözsölnek át az éjt s forgatják a kártyát... Leülök közéjük, majd italt rendelek S velük iszom, játszom, ... nem bánom ha látják. ... Ha szürkül a hajnal tétova léptekkel Az utcára megyek s vonszolom a testem... Járok, mint az őrlő, háborgó lelkeimmel Bolyongva, míg élek... míg össze nem estem...

Paulovits Lajos.

A gyerekszobából....

Irtá: BLECHNER ANTAL.

Az öcsikémnek...

I.

— Az öcsém; egy kis piros arcú pöttön legényke levelet kapott. Az én öcsém már nagy fiu. Első gimnázista.

— A barátja levelet irt. „Leveledet megkaptam, melynek nagyon megörültem...” Nagyon megörültem.

Az egyik gyerekszoba lakójának kis, érző lelke megdöbben arra a levelező-lapra, ami kirepül a másik gyerekszobából...

— (Színes, meleg interieurök. Távoli rezgési elmúlt érzéseknek. A mit felfog ez a roppant érző inga: a lelkünk...)

— Piros az öcsém arcza. Nagy, villogó szemében megjelenik valami. Egy piczi gyémánt-szemecske. Talán könny?...

— Az én öcsém, első gimnázista levelet kapott — és örül... nagyon...

— Nagyon. Nem néz reám. Csak elbuvik, csak eldugja a szöszke fejét — s búbanatnak ereszt...

— Milyen jó annak a ki otthon van. A kedves meleg gyerekszobában. Fehér ágyacskák, fehér butorok közé, hogy beilleszkedik a fehér lélek!...

Anyá, barátok... levél, minden: hej, ne sirj öcsikém...

— (... Fáj a haza — ugye, — a mi kis falucskánk, a szobád, amiből kivett az élet... Ne sirj... Majd megvigasztal. El fogod felejteni, hogy neked is volt puha fészked — te villogó szemű kis verébfiókom — puha párnád, aranyos álmaid, öntudatlan, kedves, hófehér lelked, ... hogy övezett szeretet... volt vágyódásod... hófehér szobád... volt — életed... Ne sirj...)

Levelet kaptál?... Válaszolj!... Ird meg Ernő barátodnak, „hogy leveled megkaptam és örültem... nagyon!...”

— Hisz azért potyogtak azok az apró kis gyöngyszemek a szemedből...

II.

— Leszállt reám az este. Lassan lopódva jött, mint az életünk. Jó a sötétség. Megnyugtató. Nincs látás. Csak a szemünk villog bele a feketeségbe... titokzatosan.

— Mi ez a szemvillanás?... Alvó parazsak fellobbanása, a mit a lélek kelt életre... a sötétség... meg a visszaemlékezés. Meg az a kicsi, kusza, össze-vissza irt levélke, a mit az öcsém, a gimnázista kapott a barátjától...

— *Ilyenkor*, mint öreg fotelek felett örök ifju nagyapó: ül a lelkünk.

Kis, gügyögő, tapodva járó koroznak virasztása így ez a csend, ez a magamba vonulás... ilyenkor, mikor rám száll az este, imbolygón és rám terjeszti álmodozó szárnyait —

Hervadáskor.

Nyarunk nem is volt, s ime már itt a hervadás. Az őszi idő is alig érezte meleg verőfényét és ma-holnap itt a kietlen tél. Mintha a természet rendje is felbomlott volna. Még kárótlást kellene kapnunk az elmaradt nyár miatt, de a nap sugara egyre bágyadtabb, a mező avarja egyre sárgább és az ég permetező könnyűje egyszerre hull alá a fa leveleivel.

Az elmulás melancholiája ránehezedik a lélekre, mint az őszi köd a völgyre. Pedig csodálatosan szép ilyenkor a táj. A természet, ez a minden idők legnagyobb művésze, a legszebb színeket rakta fel palettájára. Csak az ő mesterkeze tud ilyen képet alkotni. Halandó ember képzelete megálmodhatja, de vászonra varázsolni nem tudja.

De azért ez mégis csak a hervadás költészete. A borongó lélek a hervadó lombon át és a ködbeborult hallgató tájon túl keres valamit, ami az elmulást feledteti, ami e fájó érzést megtompítja és a remény sugarát lopja be a szívébe. Máskor is volt hervadás, máskor is búslakodtunk miatta, de talán soha nem éreztük azt, amit mostanság. Az ország déli határán szuronyok villogása, ágyuk döngése, felperzselt falvak füstje, haldokló emberek néhez sóhajtása vegyül bele az őszi párázatba. Valami nagy leszámolás-téle kezdődik ott a népfajok között és mi szívszorongva várjuk az események kifejlődését.

Nem tudjuk, hogy a szomszéd népek tűzesővjája nem csap-e át a mi háztetőnkre és nem égeti-e fel nemzeti értékeink kínesei készletét. Es szorongó szívvel kérdezzük: felkészülten várjuk-e a veszedelmet? Soha rosszabb időben nem érhetne bennünket egy esetleges háboru, mint éppen most, amikor a közélet beteg, mikor halálos ellenség gyanánt állanak egymással szemben a pártok, mikor síp, trombita, kereplő, meg rendőri erőszak intézik az ország ügyeit.

Hiába dördült meg az ágyu határainkon, hiába sóvárgjuk a megegyezést, a mi pártjaink nem békülnek. Jam proximus ardet Ucalegon!

Tacitus a germán néptörzsek torzsalkodásáról írván, saját hazája sorsa jut eszébe és így nyilatkozik: Bár csak maradna meg e népeknek, ha nem is az irántuk való jóindulatuk, hanem az egymás iránt való gyűlöletük, mert a birodalom helyzetében semmi sem lehet ránk nézve nagyobb szerencse, mint az ellenségek egyenletlensége. Ilyen érzéssel szemlélhetik a mi testvér harczunkat is osztrák szomszédaink. Jól tudják, hogy addig nem fogunk megerősödni, amíg pártjainkat nem az elvek ellentétes felfogása, de a gyűlölet izzó érzése választja szét.

A szerencsétlen lengyel nemzet agoniája is így kezdődött. A liberum veto kárhuzatos joga okozta, hogy ötven országgyűlés közül negyven-

nyolcznak a dolga végezetlenül oszlott föl. Azután következett az ország feldarabolása.

Ilyen belső meghasonlásokkal, a külső állapotoknak ilyen kiros érzéssel telt szemlélésével kell ez idén gondolnunk az elmulásra. Könyvekkel öntözzük szereteteink sírját, a könyv azonban ez idén fel nem szárad, mert könyezve várjuk az irtóztató jövőt, melyben elmulásunk nem a Természet rendje szerint, hanem vad módon, egymás tettétől fog bekövetkezhetni.

Vajha az a mindeneken felülálló örök Bölcsesség térítene észre még jókor a népeket, hogy az ő nagy alkotásának, az Életnek elpusztításához csak Neki, egyedül csupán csak Neki van joga, hogy a mit a véges emberi ész megalkotni nem tud: a végtelen tudású és bölcsességű Istenség nagy művét ne akarja komisz vasdarabokkal megsemmisíteni, mert míg egyrészt a 20-dik század legnagyobb barbarizmusa, más részt oktalan beavatkozás a végtelen Istenség hatalmas alkotásaiba.

Széljegyzetek.

A multunk.

Nekünk nincs szükségünk a H. G. Wells időgépjére, ha a multunkba akarunk visszazánni. Nincs szükségünk spiritiszta szeansokra sem, ha azt akarjuk, hogy egy egy rég elhalt és századok ködébe takart nagy nemzeti hősi sülleme végig suhanjon köztünk. Csodálatos, de úgy van, hogy a letűnt korok nagy embe-reivel mi magyarok szinte szorosabb és bensőbb ismeretséget tartunk, mint a ma számot tevő emberekkel, akik pedig a mi és főleg a gyermekeink sorsát csinálják. A szemünk folytonosan visszafelé néz — magyar végzet! — és kultuszt csinálunk a multunkból, a halottainkból. És ez is magyar végzet!

Nem kell messze mennünk a példáért. Az elemi iskolai könyvektől fel a középiskola felsőbb osztályainak tankönyveig, bármelyiket bárhol nyitjuk fel, pánczélos, kardos vitézek lépnek elő a lapokról, török vagy németverő hősök, egyházi vagy nemzeti glóriával ékesített ember-mészárosok és a könyvek, a 9—16 éves gyerekek olvasmányainak a sorai izmosak és gőzölgők a rengeteg vértől, amit hét század öldöklő harczaiból hordtak össze oda, a könyv száz vagy kétszáz oldalára. Hogy miért? Feleletül erre csak egy ok van, egy szörnyű és nevetségesen torz megokolás, az, hogy: *jellemképzésül!*

Vörösmarty Mihály a „Zalán futása” legelső sorát ennek a sóhajtásnak szenteli: „Régi dicsőségünk, hol késsel az éji homályban?”

Egy jogosultsága volt ennek a felsóhajtásnak. Az, hogy mikor ez leiródott, még a szabadságharcz előtt voltunk, amikor szükség lett ismét

— Félsz öcsikém, ... gyujtsak lámpát? ...

III.

— Hol van a mi gyerekszobánk? ...

Az enyém is, meg az öcsémé is. Hol van a mi boldog, misztikus életünk: a gyerekkorunk?

— Ó, be fáj valami, be tágra nyílik a szemem, ó, be keresek valamit! ... A mi tán nem is volt, a mi talán csak mindig a lelkem fenekén élt, elrejtve, mint forró, titkolt óhajások.

— Volt-e gyermekkorom? ... Volt-e gyermekkorunk — kérjük mi ketten. Volt-e életünk abban az életben? ... Odatartozásunk? ... Nekem? ... Az öcsikémnek? ...

— (... Tíz éves és máris kivette, bele-dobva egy örületes élet forgatagba, ebbe a szédülten rohanó városba. Hát bírja a rohamot? ...)

a régi kardra, a régi karra, a régi, a harc-os dicsőségre. Mert csak ez mi a régi dicsőségünk: harc-os dicsőség. És ennek a visszasóhajtása ma már nevetséges, sőt több annál, merénylet önmagunk ellen.

Mit tennénk, mihez fognánk a régi dicsőség egyetlen megszerzőjével, az éles karddal? Megszerezni valamit nem tudnánk vele, megtartani még kevésbé. Ellenben bele tudnánk botlani és halálosan megsebezni magunkat vele, kiölve az életnek és a fejlődésnek azt a gyenge lüktetését is, amit a régi dicsőség vérben kifizetett nagy díja után még reménységgel nézhetünk.

Drágán vásároltuk a dicsőséget, nagy árt fizettünk érte. A dicsőség régen elszállt, az árát, az adósságot még most is nyögjük és még nagyon soká is fogjuk nyögni.

(Hony suit qui mal y pense = halál reá, aki rosra gondol. Az angol térdszalag rend jelszava.)

És — hony suit aki hazaárulásra gondol — a régi dicsőség emlegetésénél nem sóhajtoznunk kellene, hanem méregbe jönnünk és elismernünk, hogy csunyan be vagyunk csapva a régi dicsőséggel, mert megfizettünk érte három és négy-szeresen és a dicsőség ezért csak talmi volt, mert megkopott, — ha ugyan egyáltalán dicsőség volt!

Mert ez sem biztos!

Egy másik és még nagyobb nevű fanatikusa a régi dicsőségnek Petőfi. Mily büszkén éneklé, hogy „Európa szinpadán mi is játszottunk, s miénk nem volt a legkisebb szerep...” A faji önértetnek, a nemzeti büszkeségnek csoda szép kilobbanása ez és megérzése annak a képtelenül sok energiának, amit mi ebbe a szinpadai játékba beleöltünk.

Petőfi büszke erre. Őt elbódította a fényes kosztüm, amelyben a szerepünket lejátszottuk, a párduczbor kacagány és a villogó kard és elbódította az a kis taps, amely néha néha, egy-egy szép és véres és halálos jelenetünk után felhangzott.

Pedig ha jól meggondoljuk a dolgot, inkább szomorkodnunk kellene, ezen a mi szerepünkön. Mert ha nem is volt a legkisebb, de biztos állítom, hogy minden szerepek között a leghálátlanabb volt. Ideplántáltuk magunkat az Alföldre, a népvándorlás országtájának kapujába és mikor az oszmán terjeszkedés félelmes hullámvérése idáig csapkodott, vállaltuk a hullámtörő gát szerepét. A leghálátlanabb szerepet. Mert amíg mi három évszázadon keresztül küzdöttünk, véreztünk és fogytunk, ezalatt a nyakunkra ültek, lebéklyóztak és talán örökre elvették a reménységét is a szabad magyar királyságnak. Nagy néha egy kis elismerést kaptunk, csillogó semmikkel. Hunyadi a „kereszténység bajnoka” lett, Endre „jeruzsálemi király”. Pénzbe és vérbe került mindkettő. Viszonzásul elvesztettük

(... Mintha a saját életem kezdene új kezdést, új, szomorú, fájdalmas belépőt...)

— És mégis, hogy ragaszkodunk, ... hogy erőlködünk. Hazudunk.

— De kell ez a hazugság! Ahhoz, hogy élni, hogy lélegzeni, hogy sirni tudjunk néha ... kívánczolni valahová — vissza, ahonnan kidobtak ... Ami a miénk lehetett volna: a boldogságunk, az életünk misztikuma. Hazudni kell a gyermekkor, a gyerekszobát, nagyapót, mindent ... mert így fáj ... mert így jól esik, mert így is lehetett volna ...

— Irsz öcsikém, „hogy megkaptad és örülsz ... nagyon” ...

IV.

— Volt-e benne boldogság? ... Volt-e a mi szobánk falán egy nagy öreg ketyegő óra, melynek ketyegése belevésődött a szívébe és

és a kis öcsikém szöszeke feje félösen huzódik meg az ölemben. ...

— Félsz öcsikém ... gyujtsak lámpát? ...

— Nem, feleli fáradtan. A hangjáról érzem, a hangja siró muzsikájáról, hogy valamire gondol. Valamire, amihez csend kell. És sötét. Amihez még lélek kell. Tiszta, öntudatlan, valahová messzevágó és valahonnan eltépett, elszakasztott, összetört kis — szív ...

(... Nincs fájóbb, megértőbb lélekrezenés, mint a gyermek finom, miniatűr élet mimelése ... Hát nem élet-e a vándorlása, a rohanása, vágyódása és félelme és — visszakívánczozása? ...)

A ő élete. Ilyenkor már inkább mult élete. És nincs gyerekszoba, nincs játék, nincs élet ... Csak könny van, csak betű, csak szigorú, tulkomoly tanár bácsi — csak egy kis koravén füeska! ...)

Megérkeztek az új őszi és téli kosztüm-kelmék óriási nagy választékban. Fehérnemű kelengye, vászon és asztalneműek.

Kivánatra mintagyűjteményt készségeggel küldünk, esetleg meghívásra utazónk által bemutatjuk.

ROSENBERG GYULA és TESTVÉRE ruhakelme és kelengye nagy áruháza MISKOLCZ.

a nemzeti királyságunkat, elfelejtettünk tanulni és keményeknek lenni, de megtanultunk alkudozni és méltatlan megbántásokat fogcsikorgatva le nyelni. Ma itt állunk szegényen, kevesen, egy századdal elmaradva és folyton kong a vészharang: mi lesz velünk? Mi lesz velünk?

Ime, ez a mi szerepünk, amit Európa színpadán játszottunk. Csuf szerep, hálátlan szerep és a keserűségben, amit felette érzünk, csak egy vigasztalhat, az, hogy becsülettel játszottuk végig. Ady Endre így dalol a „Bujdosó kurucz rigmusá”-ban:

Elbocsát az anyánk csókja,
Minden rózsánk véres rózsá,
Bénán esünk koporsóba,
De így éltünk vitéz módra.

Ez az egy vigasztalásunk maradt, ez a cзыranói gesztus: a becsületünk!

Csak egy a baj, hogy ebből megélni nem tudunk.

Már most hadd kérdezzem meg: miért is megyünk mi vissza a multba? Mit akarunk ott találni?

Vérszínű az egész történelmünk. Ha nem jött, aki ontsa, ontottuk egymásért. A pártosság legalább is annyit ártott, mint a török vagy még többet. Minden nagy nemzeti erőfeszítésünknek megalkuvás lett a vége, csufos alku, ahol mi huzzuk a rövidebbet még akkor is, mikor mi diktáltunk. Milyen fájdalmas az az örökös megalkuvás, örökös felejtés, örökös appellálás a legneveltségesebb vesszőparipánkra a lovagiasságra és milyen gyarló és nyomorult ürügy mindennek a kibeszélésére „a magyar nemzet hagyományos királyhűsége”! Sokat emlegetjük a lojalitást, talán tulsokat is, hogy minél jobban leplezzük vele az élnetlenségünket. És minden jogunkra, amit eddig törvény és észszerűség ellenére odaadtunk, szépen felragasztjuk a vignettát: lemondunk róla, — lojalitásból.

Ez az élnetlenség húzódik végig az egész történelmünkön. Szégyelni valóbb történelme nem igen van még egy nemzetnek és vétünk, hogy annyira szeretjük, mert hazug és terde előítéleteivel megbénítja a jelent is. Lovagiaszkodni és lojalitáskodni ráértünk volna akkor is, mikor majd gazdagok leszünk.

A történelmünkkel szemben pedig legfőbb kötelességünk — elfelejteni!

Reflexió.

A háborúval kapcsolatosan X. Y. magánhivatalnok ur néhány kérdést vetett fel, melyre legyen szabad a következőket válaszolni:

Mint minden eszme, dolog és intézmény, az idővel más és más érzelmeket vált ki az egyes emberekből, úgy kétségtelen, hogy a mai társadalmi rendben csoportosuló emberek is más érzelmekkel eltelve és egészen más motívumok által vezettetve bírálják el a jelenleg folyó háborút. Természetes következménye ez ama gondolkodásnak, mely a materializmus korát leg-

megszóllal néha, érczesen, mint szépen csengő üveg harang? . . .

— Volt-e nekünk pillantásunk . . . bámuló tekintetünk . . . értelmetlenségünk? . . .

— Gügyögő szavunk? . . . Játszottunk-e csörgős sippal, lovagoltunk nádveszőt . . . tujtuk-e a rezes trombitát? . . .

— Hát volt-e valamink, ami mindenkinek . . . volt-e . . . vagy csak átkunk volt? . . .

— Volt. Volt. Kellett lenni. Csak nem emlékszünk rája. Te még talán igen, öcsikém, de már én nem. És te sem fogsz visszaemlékezni tudni . . .

— Csak ha hazudsz. Magadnak.

V.

— Félsz öcsikém, gyujtsak lámpát? . . .

— Nem. Nem. Szeretted a sötétséget már te is. Már álmodozol. Már tündérmesék élnek a lelkedben, már színezel, a szívedben történetek bolyonganak — talán nem is mesék . . .

— Ó, hol vagy Hamupipóke, Csipkerózska . . . sok semmiből lett királyleányok . . . Ó, hol vagyatok ti mind, elfelejtett nevek, a kik valamikor velem éltetek.

— Ó, hol a dajkám? . . . Jóságos arczu vén cselédem? . . .

jobban jellemzi, t. i. hogy az emberek mindenben egyéni érdekeiket nézik és nem gondolnak arra, hogy nemcsak mint egyéneknek vannak jogai és kötelességei, hanem mint állampolgároknak is bizonyos kötelességeket kell teljesíteniük egy közös cél érdekében — mely bár ütközhet az egyéni érdeke — de végeredményében az általános boldogulás jólétéhez vezet.

A háború is azon megítélés alá esik és rendszerint oly nagy kérdések eldöntésére van hivatva, melynél az egyéni érdekek nem lehet és nem szabad döntő jelentőséget követelni. A háború régen elvesztette ideális jellegét, midőn romantikus hajlandóságú fejedelmek s hercegek fiaik hiúságból vitték vérmézőre az emberek ezreit és a piros és fehér rózsá ma már merőben csak a szerelem világában léteznek. — *Háborút a mai korban minden állam csak a végső esetben, a lét vagy nem lét kérdésében visel.* Visel akkor, midőn a nemzeti lét veszélyeztetve van. Visel akkor, midőn a gazdasági eltolódások folytán egy nemzeti géniusból erőt nyert nép ezen állapotából kiemelkedni akar s midőn ezt egy belső viszály által meggyengített nemzet a nemzeti erőnek veszendősége folytán a pusztá népiség felé haladva — bár önkénytelenül is — akadályozza.

Ezen nagy kérdéseket pedig, melyek egyes népekre a létfenntartás s nemzeti élet lehetőségét biztosítják, nem lehet el- „hágaai békekonzferenciázni,” nem pedig azért, mert egy békekonzferencia hivatott lehet a nemzetek meg egyezése folytán, hogy egyes jogkérdéseket elintézzon, de semmi esetre sem hivatott arra, hogy népek és nemzeteknek a faji erő és nemzeti életösztön által hajtott birtok kialakulását a lét vagy nem lét kérdésében szabályozza, annál kevésbé, mivel határozatának fogamatot úgy sem tudna szerezni.

Hogy a háborúban hol van az erkölcsi erő, arra könnyű megfelelni, mert egy háború viseléséhez első sorban is erkölcsi erő kell, vagy nem annak nevezhetjük-e, midőn a polgárok családi otthonukat, javaikat és személybiztonságukat feladva, az összes létező áldozatokat meghozzák egy öncél, az állami cél érdekében?

A most folyó balkáni háború is azon nagy folyamat pecsétnyomója, mely biztosítani hivatott a balkáni népeknek nemzeti emelkedést, mely sem az autonómiaért, sem más felvetett kérdésből, hanem azért folyik, hogy az idők folyamán a szorgalmas munka és helyes nemzeti ösztön által megerősödött nép megmutatni kívánja erejét; és a többi nemzetek szempontjából is bírván értékkel, azok sorában helyet foglalhat. Vagyis a háborúval megmutatja, hogy nemzet-létre akar emelkedni s azt meg is tudja tartani. Minden más, a diplomácia által felhozott ok csak üres beszéd és mint az eddigi tények mutatják, a háborúnak kívánt eredménye meg is lesz s bár egyéni szinpathiám a török fegyverek vereségét sajnálattal látja, mindazonáltal meg kell nyugodni a természetszerű folyamatban, mert úgy látszik, hogy egy kulturális és gazdasági életben meg-

— Ó, jertek, jertek ma ide mind, a kik éltetek velem, hadd öleljelek — hadd legyenek boldog egy perczre — csak egy szent mámorító perczre . . . ó jertek . . .

— „Álmos vagyok bátyám!” . . .

— „És sirni szeretnél — öcsikém úgy e — a párnáid között . . .

VI.

— Uzsorás élet. Nyomorult. Megátkozom. Hogy fáj, mert egy perczig boldog voltam. Mennyi könny, mennyi sóhaj, mennyi vezeklés — egy perczért! . . . Egy perczért — a mit a kinlódásaimból loptam el, a szenvedéseimtől. Magamtól.

— Egy perczért — a mit az én gyönyörű szép tudatlanságomnak adtam. A trombitáimnak, a nádveszömnek . . .

— Egy perczért — amiért boldog voltam.

— Öcsikém, kedves kis villogó szemű verébfiókám, ne sirj . . . Én se sírok . . . Örülj . . . Levelet kaptál . . . Majd holnap megírod Ernőnek, „hogy megkaptad . . . örülsz neki . . . nagyon” . . .

erősödött nép kíván nemzeti létre emelkedni és egy hajdan erős nemzet a nemzeti élet összes tényezőinek gyengülése folytán a népiség állapota felé halad. Igazolják ezt az eddigi fegyvertények is s bár ez a háború is, mint minden háború, óriási áldozatokat kíván, de elkerülhetetlen szükség volt s mint Hegel és Eötvös József nagyon szépen mondják: A háborúra is szükség van, úgy a hogy szükség van a természetben a viharra és zivatarra, a melyeknek elmulása után azonban az egész természet s a tavak elposványosodott vize felfrissül.

. . . Attól pedig ne féljen a tisztelt kérdező, hogy esetleg ő is szúrni kénytelen, mert nemcsak a monarchia, hanem minden beavatkozni készülő állam az utolsó pillanatban nagyon is meggondolná, hogy utját állja egy olyan folyamatnak, melyet a természetes fejlődés megkíván s melyet a legnagyobb áldozatok árán is csak ideig-óráig tudna megakadályozni.

Jellinek József.*)

*) Ezen tárgyilagos megjegyzésnek készséggel adok helyet, mert mint a háború esetleg egy messze időre szóló békekésőbb állapot megteremtésére és biztosítására vezethet; éppen úgy az eszmék harcza is a gondolatoknak és a messze jövőbe tekintő nézeteknek egy szerencsésebb kialakítását válthatja ki.

Színház.

Hidvégi staggione szintársulata napról-napra folytatja előadásait az „Apollo színházban”. A mult héten a következő darabok kerültek színre:

Szombaton, okt. 26 án *délután* ifjúsági előadást tartottak a polgári leányiskola és a főgimnázium növendékeinek élénk részvétele mellett, „A csizmadia mint kísértet” című darabot adván elő.

Szombat este Biró Lajos: „A rablólovag” című jeles 3 felvonásos színjátékát adták elő. A lélektani motívumokban és társadalmi irányeszmékben gazdag darab sok látogatót vonzott a nézőterre. A címszerepben *Hidvégi* direktor olyan gondos és alapos tanulmányra valló, biztos alakítást nyújtott, hogy mellette csak H. *Lengyel* Irén bájos és temperamentumos előadása érvényesült méltóképen Anna szerepében. Mindkettő játéka sokszor zajos tetszésnyilvánításokra ragadta a közönséget. *Aranyossy* Lenke és *Bányay* Etel játéka is figyelemre méltó alakítás. A grótok szerepeiben *Bazsary*, *Derecskey*, *Vértes*, *Győző*, *Petrán* jól játszottak, az öreg Galambost *Raffay* jól jelenítette. Az előadás egészben igen jól sikerült.

Vasárnap délután a „Kis Lordot” ismételték meg félhelyárrakkal.

Este pedig Jókai „Az aranyember” című regényes színműve került elő és jól megtelt a nézőtér. Timárt *Hidvégi*, Noémit bájos neje adta elő s mindkettőnek biztos, ügyes alakítása igen jó hatást tett s az előadás nivóját emelte. *Kovács* Margit Timeája is kivált finom, diskkrét alakításának bájjával. A Brazovics párt *Kovács* Sándor és *Tarnay* Lídia sok vervevel, elismeréseméltó temperamentummal és tanulmányal játszották. Igen jó volt *Aranyossy* Lenke, mint *Athalia* és *Aczél* Mariska, mint *Theréza*. Ne feledkezzünk meg *Vértesről* sem, a ki *Kristyán* Tódor alakításával igen jó erőnek bizonyult.

Hétjón a hirdetett „Anatol szerelmei” helyett *Bisson*: „Válás után” című bohózata került színre, igen gyér pártolás mellett, pedig a darab mulatságos és jó. Diane szerepében *Kovács* Margit mutatott jeles alakítást, a mely igen illett a helyzethez és otthonos volt a jellem finomabb részletezésében is. *Partnere*: *Vértes* szintén dicséretreméltóan oldotta meg feladatát *Duval* Henrik jellemzésében. R. *Bányay* Etelka kedvesen és bájosan alakította *Gabriella* szerepét, — az anyósát pedig *Tarnay* Lídia oldotta meg sok ügyes komikai érrel, a melyben *Bazsary* sem maradt mögötte *Boerganent* szerepében. Az egész előadás a sikerültebbek közé sorolható.

Kedden ujdonságot adtak: *Géczy* István 3 felvonásos vígjátékát: „A nemzetes asszonyt.” A jeles népszínműírónak a népszínmű szellemében irt ez a darabja azonban nem nagy vonzást gyakorolt a közönségre, — a pártolást igen csekélynek konstatálhatjuk. A címszerepben *Aczél* Mariskát láttuk, a ki már másodszor jött elő hasonló alakítással s ezt a zsánert nagy sikerrel műveli az ő komoly, majesztatikus tem-

peramentumával. Piroška alakításában R. Bányay Etelka tűnt ki a változatoknak jól megfelelő jellemzéseivel. Raffay földbirtokosa is jó alakítás volt, Derecskey, Vértés elismerésre méltók. Bacsay pedig a mindenre kapható részeges, duhaj parasztot mutatta be találóan.

Szerdán, október 30-án „Anatol szerelmei,” Schnitzler életképe került színre. A pikánsnak hírelt színmű talán a kihagyások folytán valamelyes bölcselkedő darabot mutatott német recept szerint: „végy egy minimum cselekvényt és vegyítsd el sok-sok lapon át tartó beszédbe.” Anatolt Hidvégi adta és dícséretesen megtanulta a sokbeszédű nehéz szerepet minden változataival. H. Lengyel Irén, Kovács Margit, Aranyossy Lenke, Aczél Mariska mind felvonultak s jól játszottak, mint Vértés is, de a kisszámú közönség nem igen melegegett föl tetszésnyilvánításokra.

Csütörtökön A. Kovács Sándor bucsuzásául Herczeg Ferencz „A három testőr” című bohózatát adták. Kovács komikuma többször jóízű nevetésre hangolta a közönséget, Hidvégi a lapszerkesztőt adta intelligens jelenítésben, Petrán is jól játszta Flóris báró szerepét, Vértés pedig Hortovayt. A hölgyek közül Aranyossy Lenke, H. Lengyel Irén igen jól oldták meg feladataikat s az előadás jól folyó, harmonikus volt.

Pénteken, Bródi Sándor: „Hóteherkéje” járta igen kis pártolás mellett, pedig a darab jó és tartalmas. A czimszerepet naiv bájjal játszta H. Lengyel Irén s a darab végén a szellemi megjelenés igen szép volt vetített fény mellett. Jól játszott Hidvégi is az ő változatos szerepében, mint kérő és utóbb az orvosleány férje. Vértés dícséretesen oldotta meg az orvos nehéz szerepét, sok erővel játékában. Aranyossy Lenke is beleélte magát az orvosleány sok indulatot, szenvedélyt igénylő szerepkörébe. A többiek játéka jól kiegészítette a háttérrel.

Szombaton délután ifjúsági előadást tartottak, este „Innocentet” adták.

Vasárnap délután „Szabin nők elrablása,” este „A kard becsülete” kerül színre.

A társulat a jövő héten végén Rozsnyóra megy.

Hirek és vegyesek.

Személyi hír. Sipeki Balás Lajos rozsnói megyéspüspök titkárával f. hó 2-án délelben városunkban érkezett s ebédre Széman Endre prépost-plébános vendége volt. Délután a püspök tovább utazott.

Reformáció emléke. Szokásos kegyelettel ünneplik városunkban évről évre a reformáció emlékét, mint a lelki szabadság ünnepét. Az iskolákban a tanítás szünetelt s a kisebb gyermekek templomba mentek, a nagyobb tanulók iskolai ünnepet tartottak. — A főgimnáziumban délelőtt 9 órakor kezdődött az ünnepség egyházi énekkel. Ezután Baráth Károly misszió-lelkész mondott szívhez szóló imádságot az ünnep jelentőségét kiemelve. Eisele Ottó VIII. o. tanuló volt az ifjúság részéről a felolvasó s fiatalos tüzzel lelkesedett az eszméért. Majd Porkoláb Gyula verses dialogját adta elő Frenyó Dezső és Kriston Kálmán VIII. o. tanuló, az előbbi Eckert, az utóbbi Luthert képviselve. Az ünnep „Isten áldd meg a magyart” énekkel záródott.

Szeretetvendégség. Csütörtökön, okt. 31-én d. u. megtelt a főgimnázium tornaterme intelligens közönséggel. A program első száma egyházi ének volt, majd Czinke István lelkész helyettesítette az akadályozott ünnepi szónokot, emelkedett szellemű beszédet tartván a békéről s kívánta a felekezeti békességről és együttműködésről az igazi lelki javak elérésére. Ezután 8 tagú férfikar énekelt Szűcs György vezetésével. Smál József főispáni titkár szavalta el Váradi: „Az ur ítél” című költeményét mély hatással. Erre György Lajos, Pásztory Gyula és Laffersz Sándor triója következett gordonkán, zongorán és hegedűn. Beethoven egy szép darabját adták elő kellemes, precíz harmóniával. A férfikar éneke után egyházi ének zárta be a műsort. Az ünnep rendezése Samarjay Jánosné urnő s Czinke István lelkész érdeme. A szeretetvendégség szeretetreméltó háziasszonyai voltak: Máriássy Lászlóné, Matolcsy Pálné, Bodor Lászlóné, Kohúth Lajosné és Varga Istvánné urnők.

Temetői kereszt megáldása. A rimaszombati róm. kath. hitközség a rimaszombati plébánosok temetkezési helyéül hat sírhelyet sajátított ki. E sírhelyeket Széman Endre prépost rimaszombati plébános saját költségén rácsal vétette körül. A rimaszombati kath. hitközség e rácsal körülvett terület közepén egy remek, művészi kivitelű gránit keresztet állíttatott fel bronz Krisztus testtel. E temetői kereszt megáldása mindenszentek napján, november 1. volt. A délelőtti isteni tisztelet után a hívek körmenetben vonultak a temetőbe. A kereszt megáldását Széman Endre prépost végezte, ki az egyházi szertartás után szép beszédet intézett a hívekhez a temetői kereszt jelentőségéről. A régi temetői kereszt a jánosi-utra helyeztetett.

Halottak estéjén igen sokan voltak künn a feldíszített temetőben, a hová este 6 órakor kivonult az aznap reggel fölszentelt új keresztet a körmenet is s ott imádkoztak s alkalmi szent énekeket zengedeztek. Igen sokan jártak a kivilágított sírok közt a késő esti órákig.

Katonai eskü. A helybeli magyar királyi állami méntelephez bevonult 28 újoncz november elsején tette le a hivatalos ünnepélyes esküt. Erre az alkalomra ide érkezett Perczel Dénes alezredes — a debreczeni osztag parancsnoka s elsején reggel Perczel alezredes, Holvéd Hugó őrnagy, Oderszky Győző főhadnagy és Placinka állatorvos jelenlétében a laktanyai épületek udvarán letették az újonczok az esküt, mely után a főhadnagy vezetésével bevonult a legénység a 9 órai misére a róm. kath. templomba. — Mise után Perczel alezredes elutasította, hogy a turjaremetei és eperjesi osztályoknál végbemenő eskütételnél legyen jelen.

Jótekonyság. Gróf Andrassy Dénes, a nemes áldozatkészségéről közismert főúr — a kinek jótekonyságáról lapunk legutóbbi számában is megemlékeztünk — a védnöksége alatt álló vármegyei magyar közmívelődési egyesületnek szintén küldött 1000 koronát régi alapítványának a gyarapítására. — A közmívelődési egyesület figyelmes elnöksége — értesülésünk szerint — úgy intézkedett, hogy a nemeslelkű gróf ez újabb adománya az áldott emlékü Francziska grófné halálának évfordulóján, október hó 26-iki keléttel csatoltassék gróf Andrassy Dénes nevére álló és most már 6000 koronát tevő alapítványhoz.

Adomány. Abonyi Amália urnő koszoru megváltás czímen 10 koronát ajándékozott a nyomorék gyermekek javára. Ez uton is hálás köszönetét fejezi az elnökség.

Esküvő. Hanvay József csizi földbirtokos mult hó 30-án tartotta egybekelését Horváth Ilonkával.

Eljegyzés. Pongrácz Jenő abaujtornamegyei földbirtokos és neje Kiszely Erzsébet szép és kedves leányát: Ilonkát eljegyezte Fáy Barnabás vármegyei aljegyző, fiatalságunk egyik agilis és rokonszenves tagja. — Az eljegyzési hír megyszerte őszinte örömet keltett.

Kinevezés. Örömmel értesülünk, hogy Beilik Iván felsővályi nagybirtokos képzett fiát: Beilik Istvánt, tb. szolgabíróat a földmívelésügyi miniszterium a vezetése alatt álló miniszteriumhoz fogalmazó gyakornokká nevezte ki.

Plébánia átadás. Dr. Szuchanek József méhii róm. kath. plébános tudvalevőleg áthelyeztetett Uzapanyitra, s innen viszont Szántó Ferencz plébános a méhii plébániára helyeztetett. Október hó 29-én volt Uzapanyiton a plébánia átadás, mely hivatalos aktust Széman Endre itteni prépost plébános végezte.

Katonai előléptetések. Az idei november elsejei katonai előléptetések közelről érdekelnek bennünket, amennyiben a városunkban és megyénkben jól ismert Fadlallah El Hedad Mihály ezredesnek a bábolnai állami ménes katonai parancsnokának a király a vezérőrnagyi czímet és jelleget díjmentesen adományozta. A debreczeni m. kir. állami méntelep katonai osztagánál az itteni osztagparancsnokot: Holvéd Hugót őrnaggyá, Oderszky Győző hadnagyot főhadnaggyá léptette elő a király. — A besztercebányai honvéd gyalogezrednél beosztott Sáfrány Géza százados — Baksay József itteni kereskedő veje — őrnaggyá, az eperjesi ménteleposztályhoz beosztott Kerekrethy Miklós főhadnagy — ki itt is sokáig tett szolgálatot,

századosná lépett elő. Az előléptetések széles körökben keltenek őszinte örömet.

Jubileum. Mély csendben, a zajos ünnepeket és feltűnést mindenkor kerülő férfiu nemes gondolkodásához méltón jubiláltak a mult héten városunkban egy közszeretnek és közbecsülésnek örvendő férfit: Baksay József kereskedelmi tanácsos, helybeli kereskedőt, a miskolci kereskedelmi és iparkamara tagját, a törvényhatóság és városi képviselőtestület tagját, ki 1862 óta, tehát ötven év óta mint önálló kereskedő vezeti virágzó üzletét. A kereskedői nehéz pályán ő becsülettel és tisztességgel futotta meg ezt a félszázados utat, melynek folyamán sorra dőltek ki mellőle sokan, kik vele egyidejűleg léptek ki a fórumra. Az 1862—1912., az üzlet alapítása és a mai nap közötti idő a zajtalan, de tisztas és komoly munka ideje volt; lármás reklámokra nem volt neki szüksége és a hogy az ő szerény egyéniségét ismerjük, nem szívesen venné, ha hasábot szentelnék ennek a félszázados évtordulónak, mert akkor dicsérni kellene őt, ez pedig nem volna összeegyeztethető az ő egyéniségével. Most is csak tisztas, szép családjá körében ünnepelte a fordulót, vagyis inkább családjá részécsitette őt meleg, lelkes ovációban a félszázados forduló alkalmából s az üzlet személyzete üdvözölte meleg szeretettel és ragaszkodással. Mi is szívélyesen üdvözöljük őt s legjobb kívánságainkat fejezzük ki a félszázados forduló alkalmából!

Mérnöki áthelyezés. Sipos Béla, a helybeli kir. államépítészeti hivatal egyik kir. mérnöke Dévára lett áthelyezve, helyére pedig a dévai államépítészeti hivataltól Breier Lipót segédmérnök lett idehelyezve.

Képviselői beszámoló. Kubinyi Géza, országgyűlési képviselő, az országos munkapárt tagja, f. évi november hó 12-én beszámolót tart Jolsván. A beszámolón úgy az országos, valamint a megyei munkapárt részéről is többen készülnek eljönni s így politikai körökben érdeklődéssel tekintenek eléje.

Névváltoztatás. A belügyminiszter megengedte, hogy Zajác János rimaszécsi születésű, zirczi cisztercita rendű újoncznövendék családi nevét „Zoltán”-ra változtassa.

Kinevezés. Dr. Gálfi József ratkói járási tiszti orvos kineveztetett Félegyházára járási tiszti orvossá, s így a kiválóan képzett, rokonszenves orvos ratkói járásorvosi állásától megválk.

Ügyvédi kamarai hír. A miskolci ügyvédi kamara közli, hogy dr. Bródy Miksa ügyvéd Rimaszombat székhellyel a kamara lajstromába bejegyeztetett.

Óvónői kinevezés. A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter Kondor Piroška okleveles kisdédvönőt a pelsőczyi állami óvodához kisdédvönővé nevezte ki.

Halálozások. Feleden október hó 27-én elhunyt Szepessy Károly ottani plébános húga: Nagy Mária, néhai Nagy István rimaszécsi r. kath. kántor-tanító leánya. Temetése okt. 29-én nagy részvét mellett ment végbe.

Özv. Wall Béláné szül. Stohl Róza, — hajóskapitány özvegye, a nemrég itt elhunyt Wall József édes anyja mult hó 24-én Budapesten 74 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Leánya, veje, menyé és számos unokája gyászolja az elhunytat, kit Budapesten temettek el 26-ikán.

Ókori leletek. Koncz István sajjögömöri birtokos szántás közben birtokán 4 drb. bronz kardot talált, amelyet a hatóságnak bejelentett. A ritka leletet a gömörmegeyi muzeum óhajtja megszerezni s ebből a czélből Loysch Ödön muzeumi igazgató és Hüvössy Lajos szakértők kiszálltak a helyszínére a kardokat megtekinteni és megbecsülni.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik a nekünk mindig kedves emlékü, s fájdalmasan siratott Rábely Béla elhunytá alkalmából részvétüket személyesen vagy írásban fejezték ki, s kik e részvétüknek a végtisztességen való megjelenés által is kifejezést adtak, ez uton mondunk hálás, őszinte köszönetet.

Rimaszombat, 1912. november 1.

Özv. Rábely Béláné és gyermekei.
Id. Rábely Miklós és családja.
Id. Szabó József és családja.

Adomány. A nyomorék gyermekek otthona javára *Lukács Gézáne*, a Fehérkereszt-egylet érdemes elnöknője almát, dr. *Baksay Dezsőné* alelnöknő az iskola részére egy kézi mosdót, ifj. *Rábely Miklós* könyvkereskedő pedig irótollat adományozott. E jó cselekedetek dicsérik az adományozók nemes szívét.

Eljegyzés. *Flentisz Gizellát*, *Flentisz Andor* helybeli kereskedő szép és szeretetreméltó leányát október 23-án eljegyezte *Dorka László* kataszteri hivatalnok.

Esküvő. *Lusztig Lajos* ügyvédjelölt, dr. *Witt Sándor* helybeli ügyvéd irodavezetője f. hó 5-ikén délután 1/22 órakor tartja esküvőjét az itteni izr. templomban *Schwarcz Ilonkával*, özv. *Schwarcz Jónásné* kedves leányával.

Kinevezés. A kassai kir. ítélőtábla elnöke dr. *Fehér Gyula* államtudort, *Fehér Sámuel* teleni állomásfőnök fiát a tábla kerületébe dijas joggyakornokká nevezte ki.

Rozinay Jenőt, *Rozinay György* városi adószámtiszt törekvő fiát, a Magyar Általános Hitelbank budapesti főintézetébe gyakornokká nevezte ki.

Névváltoztatás. A belügyminiszter megengedte, hogy *Neumann Ármin* rimaszombati lakos, itteni kereskedő saját, valamint *Aladár* és *István* gyermekeinek családi nevét „Neményi”-re változtathassa.

Pénzügyi kinevezés. A nagyrőcei származású *Hrencsik Kálmán* adóhivatali főtisztet — *Máté Károly* fogorvos sógorát — a pénzügyminiszter a gödöllői adóhivataltól áthelyezte a szepesfalvi adóhivatalhoz s kinevezte adóhivatali ellenőrré.

Képkiallítás. *Neogrády Antal* országos híru festőművész, vármegyénk jeles szülőtte f. hó 24-én igen sikeresnek ígérkező képkiallítást fog rendezni városunkban, a vármegyei székház nagytermében. — Ismerve *Neogrády* tehetségét és különösen természet után festett gyönyörű képeit, reméljük, hogy a kiállításnak sok látogatója lesz. — A műpártoló közönségnek ez uton hívjuk fel becses figyelmét a kiállításra.

Uj közigazgatási gyakornok. Vármegyénk főispánja ifj. *Lokcsánszky Endrét* dijas közij. gyakornokká nevezte ki a központba.

Kamarai tagok választása. A miskolci kereskedelmi és iparkamara tagjainak 5 évre terjedő megbízatása 1913. márczius 9-én lejár s új választás rendeltetvén el, vármegyénk alispánja központi bizottságot küldött ki, melynek tagjai: *Máriássy István* tb. vm. főjegyző elnökle mellett: *Baksay József*, *Szoyka Pál* és *Lévai Izsó* kereskedők, *Rábely Károly*, *László János* és *Varga Lajos* iparosok. Ez a központi bizottság az első megalakuláskor az albizottságokat alakítja meg, a választók névjegyzékét ez a bizottság felülvizsgálja.

Tiltakozó gyűlés. A helybeli általános ipartestület nevében *Varga Lajos* elnök és *Rónay Gyula* jegyző következő felhívást intézték a helybeli kereskedőkhöz és iparosokhoz: „Polgártársak! Az 1913. évi állami költségvetés tervezet szerint az országos betegápolási pótdadó az eddigi 5%-o helyett 10%-ban leendő megállapítása javasoltatik. Ez azt jelenti, hogy az összes állampolgárok, tehát a kereskedők és iparosok terhe is ily czimen a jövő év 1-étől az eddigi teher kétszeresére emelkedik. Nem kell bővebben indokolnunk, mit jelent e teher emelés. Mit jelent az, hogy a kereskedelem és ipar egyenes államadója után évente nem 5, de 10% betegápolási pótdadót tartozik majd fizetni. Ezen újabb adóemelés igazságtalan s behozatala időszerűtlen. Jól ismert tény, hogy kereskedelmünk és iparunk újabb terheket már nem bír el. Az általános gazdasági depressio, üzlettelenség, drágaság, elmergesedett munkáviszonyok, pénzválság, — oly súlyos bajok, melyek önmagukban is súlyosan nehezdednek kereskedő és iparos osztályunk vállaira. A munkásbiztosítás külön terhét nagy részben a kereskedő és iparos közönség viseli. Ez maga elég ok volna arra, hogy a kereskedő és iparos minden más betegápolási adózástól felmentessék. A bajok fokozásához hozzájárulnak a jövő évben életbelépő új egyenes adók. Ily körülmények között szükséges, hogy a tervezett s igazságtalanul felcsigázott adóemelés elhárítása érdekében országos mozgalom indíttassék. E czélból felkérjük városunk kereskedő és iparos osztályát, hogy a tervbe vett pótdadó emelés ellen ma, vasárnap délelőtt 11 órakor, a

„*Polgári Olvasókör*”-ben tartandó tiltakozó közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjék.”

Főhercegi vadászatok. *Koburg* Fülöp kir. herceg október hó 10—26-ig a pusztavacsi uradalomban dämvadra cserkészett *Kristóf* kir. herceggel és gróf *Szapáry* Istvánnal együtt. Mint lapunk régi kedves barátja: *Bradofka Károly* uradalmi erdőmester írja, igen kedvező időjárás mellett folyt le a vadászat, melynek eredménye olyan fényes volt, a melyet évek hosszu sora óta nem értek el. *Fülöp* kir. herceg 18 darab lapátos, 6 darab nyársas, 23 darab tehén és 9 darab borju, összesen 56 dämvadat ejtett el, *Kristót* kir. herceg 3 lapátos, 2 nyársas, 12 darab tehén, 2 borju, összesen 19 dämvadat ejtett el, gróf *Szapáry* István pedig 1 tehén dämvadat és egy görényt lőtt, összesen tehát 24 lapátos, 9 nyársas, 48 tehén és 13 borju dämvad és 1 görény esett el. A több lapátos dämvad között három darab rendkívüli kapitális volt, ezek a jövő évi agancskiállításra fognak küldetni.

Temetés. A korán elhunyt *Rábely Béla* városi állatorvos impozáns temetése mult szombaton óriási részvét mellett ment végbe. A szakadó eső sem tartotta vissza e város minden rendű és rangu lakosságát attól, hogy a végzettségben való megjelenés által is kifejezést adjon a mélyen sujtott — köztisztületnek és becsülésnek örvendő — család iránt érzett őszinte részvételnek. A városi tisztviselőkar testületileg, egyesületek, testületek nagy számmal jelentek meg a koszoruk halmazától borított ravattal körül, mely mellett a gyászszertartást *Széman* Endre prépost plébános végezte s *Uthy* Antal kántor gyászdalokat énekelt. A koporsót a városi tisztviselők vitték a gyászkocsira, négy díszbeöltözött hajdu kivont karddal kísérte a koporsót, s megindult a hosszu menet, mely utolsó útjára meghatva kísérte a korán kidölt munkás fiatal ember hült tetemeit.

Szülői értekezlet. A helybeli állami polgári leányiskolában mult hétfőn — 28-án — délután volt az első szülői értekezlet, melynek czélja az, hogy a szülőknek alkalmuk legyen a leányaik oktatásával foglalkozó tantestület tagjaival közvetlenül tanácskozni, megbeszélni egyet-mást, tájékozódni a növendék előmeneteléről, viselkedéséről stb. Mondani sem kell, hogy a szülői értekezlet behozatala kitünő gondolat s hogy most az első alkalommal valami nagy érdeklődés nem mutatkozott az értekezlet iránt, ennek oka csak az lehet, hogy nem minden érdekelt szülő szerezhette róla tudomást; ezért kívánatos volna, hogy jövőben hírlap útján értesítsenek az érdeklődők. A kik megjelentek az értekezleten, a tantestület tagjai részéről szívélyes és meleg fogadtatásban részesültek, az érdeklődő szülőknek gyöngéden, tapintatosan adták meg a tanulmányokban való előmenetelre és a magaviseletre vonatkozó felvilágosításokat, a gyöngékről is jóindulattal, de határozottan nyilatkoztak s élénk eszmecsere folyt a teendők felett. Biztosra vehető, hogy az értekezleteknek nagy hasznuk lesz a jövőben.

Ritka vadászsákmány. Rimakokovai *Knöptler Károly* nagybirtokos gyurkókai erdejében e hó 24-én estefelé *Schmidt József*, az uradalom erdésze a sűrű bükössel borított hegy oldalról hallatszó éles hangra lett figyelmes, mely teljesen hasonlított a ragadozó vad által fojtogatott őz böngéséhez. A hang irányában haladva, csakhamar észrevett három medvét, az öreget a két bocsával, melyek a bőven termett bükök makkot szedgették. Sikertült neki a medvéket annyira megközelíteni, hogy — ám-bár már erősen alkonyodott — *Mannlicher* vadászfegyveréből lövést tehetett az anyamedvére, mely erős böngéssel nyugtázva azt, legurult a hegy oldalán. — A hatalmasan kifejlett sötétbarna színű örvös medve magassága 1'10 m., hossza 1'60 m., súlya 170 kg. — Érdekes körülmény, hogy az áruló hangot bizonyára az egyik bocs hallatta, mert semmi nyoma nem volt annak, hogy őzet ütöttek volna le. Remélhető, hogy minden vadász ember levonja ebből a tanulságot, s őz sirást halva, nem fog futva segélyére sietni erdőink eme kedves vadjának, hanem óvatosan becserkészi a hangjelölte helyet, ahol esetleg csak medvék mulatnak.

Kaszinófelavatás. A putnoki kaszinó új otthonának felavatása alkalmából 1912. évi

november hó 9-én *Felkey Irénke*, *Amtshauer Kálmán*, id. *Csiszár László*, *Erdőhegyi Ferencz*, dr. *Gludovác Károly*, *Holczmann János*, *Komoróczy Miklós*, *Olchváry Ernő*, *Piskóthy Ferencz* és *Ranezay József* közreműködésével saját pénztára javára kabaréval egybekötött táncmulatságot rendez, melyre a nagyérdemű közönséget lapunk útján is meghívja a rendező bizottság. Kezdeté este 8 1/2 órakor. Belépti-díj: Személyjegy 4 kor. Családjegy 10 kor. Vidéki vendégek felkértnék, hogy jövetelüket a rendező bizottsággal előzetesen közöljék, hogy elszállásolásukról gondoskodhassanak.

Próbabál. *Dobránszky Béla*, a kiválóan képzett és nálunk igazán kedvelt fiatal táncmester, ki mint növendékeit figyelmeztetni tudó kitünő tanító, mindinkább széles körben biztosítja jó hírét. — Kezdő és haladó növendékeivel f. hó 9-én tartja a Hungária nagytermében a szokásos próbabált, mely egyuttal a növendékek vizsgája is lesz. A próbabálon különféle érdekes külön tánczokat is mutatnak be.

Automobil baleset. Súlyos baleset történt mult hó 28-án délben Rimaszombat határában a szőlőhegyek mellett. *Bárczay Sándor*, bárczai földbirtokos automobilján jött az államuton, s nem vette észre, hogy *Balog* felől tüzifával megterhelt szekerek jönnek. *Fodor János* 20 éves balogi fiu is későn látta a fordulónál, hogy automobil jön, s aztán integettek is egymásnak a legény és a vezető, de kitérni nem lehetett; a lovak is megvadultak, s befordították az árokba a szekeret, mely alatt eszméletlenül elterülve maradt a fiatal legény. Nagynehezen kivonszolták az árokból a szerencsétlen fiut, rátették az automobilra, s annak tulajdonosa behozta a súlyos agyarázkódást szenvedett sérültet a vármegyei közkörházba, hol rögtön gondos ápolás alá vették. A vizsgálat megindult.

Megfulladt gyermek. Folyó év aug. 4-én *Vizesréten Kinyo István* ottani molnár hazulról eltávozott és gyermekágyban fekvő feleségét 5 gyermekkel magára hagyta. A 18 hónapos kis *Pali* egy észrevétlen pillanatban kiment a házból s játszás közben a ház mellett levő malomárokba esett és megfulladt. Folyó hó 25-én a helybeli kir. törvényszéknél emberölés vétségével vádoltatott meg az apa: *Kinyo István*, azon *Lehoczky Márton* kir. alügyész nem látva büncselekményt fenforogni, a vádat el ejtette.

Jótállás megtagadása. *Kopárhegyen* f. évi július hó 22-én *Antal János* réz koreszmájában *Galló György* boczik és *Balog András* kompor összeveszték azért, mert *Galló* nem akart *Balog*nak egy 400 koronás kötvényt jótállóként aláírni. *Balog* egy irtó kapát hozott be az udvarról czivakodás közben és azzal *Gallót* úgy összeverte, hogy súlyos sérüléseivel 20 napon tul beteg volt. Folyó hó 25-én tárgyalta a helybeli kir. törvényszék a súlyos testi sértés büntetnének ügyét és *Balog* Andrást jogerősen egy havi fogházra ítélte.

Kifosztott katonai pénztár. A losonci rendőrség f. hó 1-én délelőtt telefonon értesítette a budapesti rendőrfőkapitányságot, — mint a fővárosi lapokban olvassuk — hogy a losonci hadkiegészítő kerület parancsnokságának pénztárából 31-én éjjel 6000 koronát elloptak s a lopás elkövetésével néhai *K. J.* gyógyszerésznek a 25-ik gyalogezrednél szolgáló fiát gyanúsították, ki *Losonezról* eltűnt s állítólag többben látták e napon a pályaudvarhoz sietni a Budapest felé induló vonathoz.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Gyanus halál. *Mauks György* lubényi lakos mult hó 31-én gyanus körülmények között elhalt. A hulla boncolása f. hó 1-én d. e. 9 órakor fogantatosított. A nyomozás elrendeltetett, hogy fenforog-e valamely büncselekmény.

Elgázolás. Tornalján mult hó 31-én a vonat egy ismeretlen utast elgázolt. A nyomozás elrendeltetett, hogy terhel-e valakit gondatlanság vagy más mulasztás.

Betörés. *Bátkán* özv. *Kocsik Jánosné* sz. *Mács Julianna* ottani lakos kulcsal bezárt házába a mult hó 25-én behatoltak ismeretlen tettesek, s onnan különféle ruhaneműt loptak el. A tettes kiderítése czéljából a nyomozás a legszélesebb körben megindított.

Sikkasztó pinczér. Rozsnyón f. évi augusztus 21-én a Pálfi Gyula vendéglőjében megszállott Silberer Hugó ékszerész ügynök, a Brüder Neurath bécsi cégtől 600 korona értékű ékszert kapott két csomagban. A czimzett aláírta a két szállítólevelet s átadta a hozzá idegen munkakönyvvel Simai József név alatt beszegődött, de tulajdonképen Weil Jenő nevű 19 éves pinczérnek azzal, hogy a portással hozassa el a csomagokat a postáról. A becsületről meglehetősen laza fogalmakkal bíró pinczér magától a postára, kiváltotta a csomagokat és tartalmukat magához véve Krasznahorkaváralján, Kassán, Miskolcra át Budapestre ment s az ékszereket részben eladta, részben elajándékozta s Braun Ernő 19 éves pinczérnek már előbb egy pár arany fülbevalót adott az árukból. — Weil Budapesten elfogták s a helybeli kir. törvényszéknél Kolbay Sándor elnöklésével tartott főtárgyaláson itélkezett felette a bíróság. A vádhatóságot Lehoczky Márton kir. alügyész képviselte, ki Weil ellen sikkasztás büntette miatt emelt vádat, Braun Ernőt pedig, ki tudta, hogy a vádlott hogy jutott az ékszerekhez s mégis elfogadta az arany fülbevalót, orgazdaság büntetvével vádolta meg. A bíróság Weil Jenőt 6 havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítélte s a vizsgálati fogság által 1 hónapot és 25 napot kitöltöttnek vett, Braun Jenőt pedig 3 napi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Korcsmai mulatság után. A Széchenyi-kert mellett levő „Zöldta“ vendéglőben f. évi február 12-én zajos nap volt, mert kétszer is verekedtek a vendégek s Lőrincz János rendőrtizedes és Lévai Lajos rendőr jelentést tettek az esetekről az őrmesternek, ki aztán figyelemmel kísérte a vendéglőt. Éjjel még folyt a hangoskodás s Takács János rendőrőrmester megjelent a helyiségben és az ott levőket távozásra hívta fel, mert a záróra bekövetkezett. Lendvai Pál és Oláh Rácz Pál szó nélkül távoztak, azonban Lehotai János kárposztoságát nem mozdult s nem engedte bezárni a helyiséget. Sőt nekitámadt a rendőrőrmesternek, mellen ragadta és bántalmazta. A hivatalos eljárást végző rendőrök erre Lehotait letűlelték s miután jószántából menni nem akart, bevonszolták a városházára. Az utat részben hason csuszva tette meg s a bőre lehorzsolódott és hosszú ideig feküdt a kórházban. Hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége és súlyos testi sértés büntette címén bepanaszolta Lehotai Takács János rendőrőrmestert és Lőrincz János tizedest, azonban a kir. ügyészség a vádat elejtette és Lehotai ellen hatóság elleni erőszak büntette miatt emelt vádat. A kir. törvényszék el is ítélte egy havi fogházra, a kir. tábla azonban a büntetést 8 napi fogházra változtatta s az ítélet jogerőssé vált. — A tanulság, hogy nem jó a rendőrséggel kikezdeni.

Tolvaj asszony A helybeli kir. törvényszéknél október 30-án tárgyalták a Trnovszky Pállal vadházasságban élő Zvara Anna 39 éves susányi asszony ügyét, ki Nyustyán a folyó éven Bosánszki Istvánnától egy asztalterítőt és Prandl Jánostól zománcozott edényt és marhabőrt lopott s ezeket értékesítette. A bíróság lopás vétsége miatt 4 havi fogházra ítélte az enyves kezű asszonyt.

Tanulóul.

egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiú — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós** és **Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Tájékoztató.

A „Pallas“ nyugdíj-, élet- és katonai biztosító részvénytársaság **Rimaszombat székhellyel** főképviseletét szervezte.

Üzleti körébe a következő ágakat vette fel:

1. Egyszerű tőkebiztosítás halálesetre.
2. Egyszerű tőkebiztosítás korlátolt díjfizetéssel.
3. Egyszerű tőkebiztosítás meghatározott időtartamra korlátolt díjfizetéssel.

4. Vegyes tőkebiztosítás megélésre és halálesetre.

5. Kölesönös vegyes tőkebiztosítás két életre 20 évi időtartamra.

6. Kölesönös haláleseti biztosítás két életre.

7. Járadék biztosítás 3—15 évi időtartamra. Ez utóbbi igen alkalmas leányok kiházásítására, katonai szolgálat esetére, közép- vagy felső iskolai tanulmányok folytatásására, külföldi tanulmányut költségeinek biztosítására és aggkori ellátásra.

Mindezen felsorolt ágazatoknak még többféle módozatai vannak. Különösen fontos ezek között a nyugdíjbiztosítások többféle módozata és a végkielégítési biztosítás.

Igen fontos különösen iparosok és kereskedőkre nézve a csoport-biztosítás heti díjfizetés mellett.

Különösen kiemelendő még, hogy életbiztosítások orvosi vizsgálat nélkül is köthetők.

Részletes tájékoztató az intézet rimaszombati főképviseleténél: **Tompa-utca 35.** sz. alatt szerezhető.

Szerkesztői üzenet.

Munkatársainkhoz. Tisztelt munkatársainkat kérjük, hogy *nagyobb közleményeiket úgy sziveskedjenek beküldeni, hogy mi azokat esütörtök délig kézhez vehessük, a kisebb tudósításokat pedig pénteken délig megkaphassuk.*

Kiadó üzlethelyiség

A város legforgalmasabb helyén, a főter közelében, **II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám** alatt levő teljesen ujonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet: 15—*

LIPTHAY LÁSZLÓ tulajdonossal.

Eladó korcsma.

Darabos községben egy jó forgalmu s egyetlen korcsma, családi okok miatt eladó. — Értekezni lehet **a forgácsfalvai jegyzőnél.**

Francia és német nyelv-

tanítónőnek volna még a francia nyelv tanításához néhány szabad órája. **Czim:** megtudható **ifj. Rábely Miklós** könyvkereskedésében. 3—3

Pályázati hirdetés.

A helybeli **rendőrkapitányi hivatal** az eltávozás folytán megüresedett **napidijas állásra** pályázatot hirdet. Az azt elnyerni óhajók sajátkezűleg írott kérvényüket **folyó évi november hó 15-ig** nyújthatják be a rendőrkapitánynál. Az állás javadalmazása napi 2 kor.

Meglepetésül.

Minden családban a legértékesebb :: és legbecselesebb egy szép ::

nagyított fénykép,

kérem ennél fogva mindazokat, kik **karácsonyra** illet óhajtanak, engem becses megrendeléseikkel szerencséseltetni. — Egy nagyított kép ára: **5 kor.-tól feljebb.** Bár igen olcsó, de mégis művészi kivitelű. 1—* Tisztelettel:

ANDRÁSI LÁSZLÓ, fényképész.

Hirdetmény.

ad. 2860. kb. sz. — A Nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi Miniszter ur folyó évi 71623—III. sz. alatt kelt leiratával elrendelte, hogy **a rimaszombat-poltári h. é. vasut r. t.** által Rimaszombat állomáson szükséges bővítés céljaira Rimaszombat r. t. város határában **kisajátítási eljárás fogantatba vétessék**, midőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t.-cz. 33. és következő §-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közigazgatási bizottság 2860. sz. határozatával én alólított bizattam meg s hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását **Rimaszombat r. t. város közházánál folyó évi november hó 22-én délelőtt 10 órakor kezd meg.**

Továbbá felhívom figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. §. értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki meg nem jelenik, felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitzított tárgyalási helyen és időben megjelenni és a tárgyalásban részt venni saját érdekében álló feladatának ismerje.

Rimaszombat, 1912. évi október 28-án.

Lukács alispán,

1—3

mint a kiküldött bizottság elnöke.

Eladó vendéglő

Egy lehető legforgalmasabb vendéglő- és korcsmahelyiség, lakház és különféle üzleti- és gazdasági mellékhelyiségekkel, örök áron eladó. — Bővebb felvilágosítást nyújt: maga a tulajdonos helyben **Poltáron**, (Nógrád-megye, vasuti állomás.) 1—10

KOVÁCS MIHÁLY.

Kiadó lakás.

Rimaszombat Rózsa-u. 28. sz. alatti házban egy lakás: 4 szoba mellékkel, azonnal bérbe kiadó. — Értekezhetni lehet ugyanott.

SZÖLŐSGAZDÁK

és szőlőtelepítők figyelmébe!

AKI szőlőjét újra akarja telepíteni,
AKI **szőlőoltványt** akar rendelni,

AKI gyümöleszt, rózsafát óhajt ültetni — 3—*

kérjen oktató díszárjegyzéket az

alábbi czimttől:

Transylvania Szőlőtelepítő Vállalat,
Maros-Vásárhely

Dr. Geese Dániel-utca 39. szám.

Vásárjog bérbeadás.

2016. sz. — **Putnok** nagyközség országos, hónapos és hetivásárain a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium által 7796-IV-1912. szám alatt jóváhagyott díjszabás alapján gyakorolható helypénzszedési jog **Putnok nagyközség házában 1912. évi november hó 17-én délelőtt 10 órakor** megtartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

A bérlet tartama 1913. január 1-én kezdődő hat egymásután következő év.

Kikiáltási ár (évi bérösszeg) 10000 korona.

Bánatpénz fejében az árverést megelőzőleg 3000 korona teendő le az árverést vezető községi előljáró kezéhez.

Állatvásárok elmaradása esetén a bérlő megfelelő kártérítésben, illetve bérleengedésben részesül.

Az árverési feltételek ülis szolgáló szerződés a község jegyzői hivatalban, a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Putnok, 1912. október hó 23-án.

Laczkovich Lajos s. k., bíró.

1—2 **Dantsek Gyula** s. k., I. jegyző.

JELLENLEG
LEGJOBB TAKAREKTUZHELYEKET
GYARTJA!

HLOZEK JÁNOS CÉG
RIMASZOMBAT TELF. 47

ANYAGMÉRTAKARANTÁS NAGY
50/TUZELO
KÉPES ARJEGYZEK JINCYÉN

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

„A Berliini Viktória Ált. Biztosító Részv.-Társ.” felsőmagyarországi vezérigynöksége KOHN ALBERT fakeskedőnél RIMASZOMBATBAN.

Vagyon . . . . . 1000 millió fölül.

Biztosítási állomány: 2400 „ „

A Continens legnagyobb biztosító intézete.

Rövid, világos biztosítási feltételek. **==**

Példa: 1000 koronás elérés és halál esetére szóló biztosítás 25 évi időtartamra egy 30 éves egyénnél csupán **568 koronába** kerül. —

Életfogytiglani biztosítás vasuti és gőzhajó szerencsétlenség ellen.

Eszközlök: élet-, tűz-, jég-, betöréses-lopás-, baleset- és szavatossági biztosításokat a legelőnyösebb díjak és feltételek mellett. 3—3

Kartellen kívül!

Kartellen kívül!

Szives felvilágosítással szolgál:

KOHN ALBERT

a Berliini Viktória felsőmagyarországi vezérigynöke.

VADÁSZ

CZIPŐK és CSIZMÁK
kaphatók és rendelhetők a

Kovács Zsigmond-féle
cipőüzletben RIMASZOMBAT,
Deák Ferenc-u. 8. szám.

SOÓS GYULA és TÁRSA

temetkezési vállalata Rimaszombat.

Allandóan **nagy raktárt** tart **ko-**
porsókban u. m. fa, utánzott és valódi
érezben.

Szemfedőkben: tarlatán, bobinett,
selyem-illusion és selyemgázban.

Halotti lepedőkben: cambrie, sza-
tén, atlasz és noblesz-selymekben.

Sirkoszorukban: bámulatra méltó
nagy választék.

Ajánlkozik temetések rendezésére egy helyben mint vidéken a legegyszerűbb
kiviteltől a legdiszesebb kivitelig. 5—6

Gyászjelentések elkészítése és azoknak szétküldése csupán önköltségi áron számítatik fel.